

Magyar nyelv szórványmagyar nyelvi közösségekben A São Pauló-i Magyar Nyelviskola munkafüzete

Latin-Amerika sok ezer kilométerre van Magyarországtól. Nekünk, akik itt élünk az anyaországban – valljuk be őszintén –, a napi rohanásban nem túl gyakran fordul meg a fejünkben, hogy mi van azokkal az idegenbe szakadt honfitársainkkal, akik tőlünk sok ezer kilométerre élnek, és minden igyekezettel azon vannak, hogy generációról generációra örökötsék a magyar kultúra értékeit.

Az Argentínában, Brazíliában és Venezuelában élő, harmadik, illetve negyedik generációs magyaroknak a száma több tízezer főre tehető, emellett kisebb közösségek találhatók Costa Ricában, Paraguayban, Uruguayban és Chilében. Azt gondolnánk, hogy ilyen távolságban megállíthatatlan az asszimiláció folyamata, a híradások azonban másról szólnak. Az *Argentínai Magyar Hírlap* (2005. I/8. szám) például arról számol be, hogy ezek a közösségek eredményesen küzdenek a fennmaradásukért, és különböző aktívan működő szervezetekkel – katolikus, evangélikus és református gyülekezetek, cserkész- és sportegyesületek, néptáncscsoportok, hétvégi magyar iskolák – erősítik összetartozásukat. A hétvégi iskolákban óvodás koruktól középiskolás koruk végéig tanulnak a gyermekek magyar földrajzot, történelmet, irodalmat és nyelvet. Az argentinai Buenos Aires-i Zrínyi Kör például már ötven éve létező iskola, tanulóinak létszáma 60 és 80 fő között mozog.

A São Pauló-i Magyar Nyelviskola munkafüzete úgyszintén ennek az összefogásnak a bizonyítéka. Színes és már-már meseszerűnek tűnő világba vezet bennünket a szórványmagyar nyelvi közösségeknek ajánlott *Általános magyar nyelvi ismeretek* című képes munkafüzet, amelynek segítségével a 6–7 éves magyar, illetve magyar származású kisgyermekek köthetnek mélyebb barátságot az anyaország nyelvével, szokásaival.

A mű a következő 12 témát dolgozza fel: Kapcsolatok (köszönések, üdvözlések; bemutatkozás, ismerkedés), A család (családtagok; események, ünnepek egy család életében), Ahol lakunk (házunk és otthonunk), Élet otthon (élet a házban és a ház körül), Jó étvágyat! (élelmiszerek, ételek; főzés, étkezés), Élet körülöttünk – növények (virágok, fák, gyümölcsök, zöldségek), Élet körülöttünk – állatok (házi- és vadon élő állatok), Miből mennyi van? (számok és számolás), Milyenek a dolgok? (színesek és szépek), „Aki nem dolgozik, ...” (most iskolába járunk, de egykor dolgozni fogunk), Szabadidő, szórakozás (kikapcsolódás otthon; hová menjünk szórakozni?), Vakációk (nyári szünet; karácsony – télen és nyáron). A témák, mint az a felsorolásból is látható, azokat az élet- és beszédhelyzeteket idézik fel, amelyek magától értetődő természetességgel vannak jelen egy kisgyermeknek a hétköznapijában.

A munkafüzet 24 leckét tartalmaz, minden egyes téma két-két leckéből épül fel. A második lecke újabb szempontokkal bővíti az elsőben foglaltakat. A leckék struktúrája egységes. Az „A” jelzetű altémakörök ún. állandó feladatsorral indulnak, amelyen belül a feladatok három szinten – alap-, közép- és magas szint – bontják ki a témát. Ezt követően jelenik meg sok-sok játékkal a kiegészítő feladatsor (pl. cicák és gombolyagok, illetve egyforma tárgyak keresése, összepárosítása, színezése), majd pedig a témához kapcsolódva Weöres Sándor egy-egy gyermekversét (pl. *Mackó brummog*, *Suttog a fenyves*) olvashatjuk, amely hangulatosan zárja le a foglalkozást. A folytatást az ún. házi feladatsor kínálja, ahol a gyermekek a már jelzett három szinten találnak maguknak megoldásra váró feladatokat. A „B” jelzetű altémakör hasonló struktúrában építkezik tovább.

A könyv használata tanári vezetéssel vagy felnőtt segítő közreműködésével ajánlott, mind az egyéni munka során, mind pedig a csoportos foglalkozásokon. Ez érthető is, hiszen a célkorosztály tagjai, az óvodás korú, illetve kisiskolás gyermekek még nem vagy alig tudnak írni és olvasni, tehát tevékenységük szervezését a hallás utáni megértésre kell alapozni. A feladatok között éppen ezért igen sok a képi szemléltetésből kiinduló, rajzos feladat. A feladatok egészét a tevékenység-központúság jellemzi. Minden egyes feladat partnernek tekinti a gyermeket: egyénileg vagy csoportban dolgozva cselekedtet, beszélget, készíteti gondolkodásra a tanulót, azt várja tőle, hogy önállóan döntsön, formáljon véleményt. Mindezt természetesen az életkori sajátosságoknak megfelelő finom játékosággal és szellemességgel tálalja a könyv több száz feladat keretében. A hangulatot az anyaországot idéző illusztrációk (házak, növények, állatok) teszik meghitté. A mű minden szempontból megfelel a foglalkoztató tankönyv, illetve munkafüzet iránt támasztott elvárásoknak (ezt bizonyítja a forrásmunkák nagy gonddal összeállított jegyzéke is), és bár szerzője nem nevesítette magát, reméljük, hogy az ígért – miszerint „lesz folytatása” – nem várat magára hosszú ideig.

Tóth Etelka

(Általános magyar nyelvi ismeretek. São Paulo: São Pauló-i Magyar Nyelviskola, 2003.)